

Naschrift bij: Verplicht zorgsparen als beleids optie

In hun reactie in ESB 96(4616) op ons artikel “Verplicht zorgsparen als beleids optie” in ESB 96(4613) plaatsen Van der Vlugt en Clerx (VC) een aantal kanttekeningen bij zorgsparen en roepen zij op om in de beleidsdiscussie ook alternatieven voor zorgsparen te bezien. In dit naschrift gaan wij kort in op hun nuttige reactie. VC benadrukken dat het belangrijk is aan te geven welk probleem men aanpakt met een bepaald instrument. Zoals wij schreven: “Zorgsparen is (...) meer een middel om toekomstige zorgkosten te financieren door de gebruikers van die zorg, dan om de zorgkosten te verlagen.” Onze bedoeling is dus niet om een mooie bijdrage aan “het denken over de beheersing van de groei van de zorguitgaven” te leveren, maar aan de houdbare financiering van de groeiende zorguitgaven. Zorgsparen lijkt geschikter als financieringsinstrument dan als kostenbeheersingsinstrument. Daarnaast gaven wij in onze bijdrage driemaal aan dat men het concept zorgsparen zou moeten afwegen tegen andere alternatieven. Het nadenken over een houdbare financiering van de zorg is belangrijk, aangezien het onwaarschijnlijk lijkt dat de uitgavengroei zich volledig zal laten beteugelen. Bij de huidige financieringsstructuur - een omslagstelsel - kunnen de oplopende kosten leiden tot een te sterk beroep op intergenerationele solidariteit die daarmee sterk onder druk komt te staan. Het is belangrijk op te merken dat ook de alternatieven die VC geven om de intergenerationele solidariteit niet te ver te laten oplopen volgens ons leiden tot een behoefte aan sparen. Bij de aankondiging dat vooral voor ouderen de zorgkosten stijgen, zullen zij daarop immers anticiperen om hun besteedbaar inkomen op het gewenste niveau te houden. Het wordt dus zorgsparen of meer sparen in het algemeen om de financiering meer te relateren aan de levensloop: geld opzij zetten in de “goede jaren” om de kosten in latere jaren te kunnen opvangen. Het voordeel van specifiek zorgsparen is dat men het geld oormerkt voor latere zorg, in tegenstelling tot bredere inkomensstromen.

De oproep van VC om het blikveld zo breed mogelijk te houden, onderschrijven wij van harte. Ons pleidooi was juist dat verplicht zorgsparen een plaats verdient in dat blikveld als serieuze beleids optie. De alternatieven voor verplicht zorgsparen zijn namelijk ook niet zonder problemen, zoals inkomensconsequenties voor ouderen. Het individueel zorgsparen moet men ook zeker onderzoeken, maar wij delen de mening van VC dat de reikwijdte ervan waarschijnlijk beperkt zal zijn. Als dat vrijwillig is, dan zal niet

iedereen gaan sparen voor zorg. Verder zullen, ook bij verplicht sparen, sommigen te weinig sparen, terwijl anderen onnodig veel hebben gespaard; de individuele variatie in kosten zal immers groot zijn, met alle gevolgen van dien. Vandaar onze eerste focus op verplicht collectief zorgsparen, dat ook solidariteit kan borgen.

Dat men daarnaast dient na te denken over een wenselijke beheersing van zorgkosten is evident. Beperking van het basispakket en de verhoging van de eigen bijdragen kunnen daarbij zeker belangrijke en goede instrumenten zijn, mits zorgvuldig ingezet. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat een zorgvuldige inzet van deze instrumenten de kostengroei, en daarmee de noodzaak om over houdbare financiering na te denken volledig zal ombuigen. Derhalve blijft het vraagstuk van houdbare financiering ook relevant. Dat hebben we ook in ons artikel aangegeven, alhoewel wellicht wat onduidelijk geformuleerd. Kortom, wij ondersteunen de oproep van VC om breed naar deze problematiek te kijken van harte. Dat is ook exact in lijn met ons betoog. Zorgsparen is daarbij een serieuze beleids optie, die men moet afwegen tegen andere opties. Dat dient ook te gebeuren in samenhang met andere noodzakelijke maatregelen. Geen enkele beleids optie lost namelijk alle problemen in de zorg op, ook zorgsparen niet. Er zullen meerdere maatregelen nodig zijn om de toekomstige zorg hoogwaardig, toegankelijk, financieerbaar en doelmatig te houden. Hopelijk kan deze discussie daaraan bijdragen.

ARJEN HUSSEM

Expert actuaris bij PGGM

NIELS KORTLEVE

Innovatiemanager bij PGGM en senior research fellow bij Netspar

WERNER BROUWER

Hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

De redactie behoudt zich het recht voor inzending voor de rubriek naschrift te wijzigen, in te korten, aan te passen of te redigeren ten behoeve van de leesbaarheid en argumentatie.